

MAARJA KANGRO
48 tundi

Friedebert Tuglase novelliauhinna laureaat 2011

Maarja Kangro „48 tundi“

Looming nr 2, 2010

*Pühendatud kõigile naistele, kel on samasuguseid probleeme,
ja headele meestele, kes neid aitavad.*

Vahtisin ripplage, kumavat ukseava ja heledat lambivalgust monitori kõrval. Seda lage oli siin nii mõnigi vahtinud ja korraks mõtlesin ma, et sinna võiks midagi maalida. Ilmselt peaks see olema miski, mis räägiks täitsa teistest asjadest. Või ei räägikski midagi, vähemalt mitte figuraatiivselt. Samas näiteks mingid Jackson Pollocki laadis tilgad ja triblendused ei tuleks kõne allagi, need mõjuksid liiga osatavalt, arvestades kogu seda värki, mis siin...

„Aga see, mida ma teile näidata tahan,“ ütles arst ja pööras ultraheli-aparaadi monitori minu poole, „on munarakk. Paremas munasarjas, näeb väga küps välja. Paistab, et hakkab kohe-kohe vabanema.“

Hämar ruum võttis teravamad piirjooned.

„Huvitav, ma tegin eile ovulatsioonitesti ja see ei näidanud midagi. LH-tase oleks ju võinud juba tõusta.“

„No kui see ei juhtu täna, siis homme kindlasti.“

„Ahaa.“

Ma olin kerges segaduses. Küllap see oli see, mida ma kuulda tahtsin. Olin tõepoolest eelmisel päeval ovulatsioonitesti teinud; olin oodanud, et see oleks positiivne, ja tundnud end veidi häiritult, kui mõlemad triibud roosaks ei läinud. Aga oma viimasest püsipartnerist olin ma paari kuu eest lahku läinud. Mul ei olnud kedagi kodus võtta, et turvaliselt „beebi-tantsu tantsida“ (väljendi *to do the baby dance* olin ma leidnud netifoorumitest). Tantsu asemel tulid mulle praegu pähe hoopis agressiooni-metafoorid. Mobilisatsioon, sõjaretk, jaht. Mis seal imestada. Arsti praegune jutt kõlas nagu mobilisatsioonikäsk.

„Nii,“ ütles arst rõõmsa langeva intonatsiooniga, mis tähistas vaatluse lõppu, ja ma tõusin püsti. Arst ulatas mulle pabersalvräti, pühkisin ultraheligeeli ära ja panin maasikatega aluspüksid jalga.

Sain arsti käest tšeki ja vaatasin mehaaniliselt, mida ilus öde oli mu jutust arvutisse toksinud. Meenutasin aegu, kus minu sünniaasta oli olnud günekoloogikabinetis ikka kõige hilisemate seas. Nüüd see enam nii ei olnud.

Vaatasin kella, mis näitas 11.35.

Tulin kliinikust välja ja nägin tervet hulka inimesi, kes päikese käes ringi liikusid. Nende trajektoorid olevat päevast päeva hämmastavalt püsivad, nii et mõrtsukal on lihtne tabada keda tahes. Ja ometi — õhk meie ümber on justkui mitmes suunas avatud. Vahel on liikumissuunad lahti lausa 360°. Kui seisame vastu seina, siis — kui hästi läheb — 180° ikkagi. Ma võiksin praegu minna läbi parkla, heita puu alla pikali ja hakata inimesi appi hüüdma. Võiksin osta pileti ja homme ühe ammuse tuttava juurde

Rio de Janeirosse sõita. Seal ära kaduda või uut elu alustada. Võiksin autoga kas või mõneks päevakeseks Lätti sõita ja sealsed tuttavad üles otsida — või siis vastupidi, võiksin püüda Lätis teraapia mõttes mõnda aega vale *persona* ja vale elulooga redutada. Aga seda ma praegu ei tee ega ole teinud selle suve jooksul ka varem. Võimalused. Suurem osa neist sureb kogu aeg — ja ega neid siis tegelikult vist polegi?

„Sul oli võimalus.” *Sul on võimalus*. Kordasin endale neid ängilauseid mitu korda.

Palju inimesi liikus ringi sel reedesel hommikupoolikul.

Istusin autosse, mis oli kuum nagu ahi. Mul polnud aega jahtumist oodata, tegin aknad lahti ja hakkasin sõitma. Ajasin linnas veel paar asja korda ja käisin isegi ühel nõupidamisel, kuigi keskenduda oli väga raske. Mul ei õnnestunud endast tähelepaneliku ja ärksa inimese muljet jätta, pidin mitu korda asju üle küsima: „Oota, mis kell see reedel oligi? Oota, kas sa ütlesid, et oled ta juba esinema kutsunud?” Naeratasin totakalt, kuigi oleksin tahtnud asjalikkusega silma paista, aga miskit polnud parata.

Paari tunni pärast sõitsin koju, üha enam getostuvasse nõukaaegsesse uuslinnajakku, mis heledatel suvepäevadel nägi välja iseäranis ahistav. Puud olid muidugi rohelist, muru niidetud ja mõni põõsas öitses kollaselt, mitme paneelmaja fassaadid ja küljed olid justkui rõõmsamaks soojustatud, noored pered jalutasid laste ja koertega, aga miskipärast jättis linnaosa just suvel mulle umbse virtuaalkeskonna mulje, meenu-tades kunagisi SimCity mängu.

Möödudes ilma naisteta kõndivatest meestest, aeglustasin ma sõitu ja silmitsesin neid hoolikalt. Kaks vanemat meest koeraga. Vanahärrad liikusid vaevu-vaevu; ega nende hingeõhkki vist enam hästi lõhnanud. Poistekamp: heal juhul 14—15-aastased, seadusega kaitstud poisid. Suur ja paks hülge moodi mees, kes rääkis mobiiliga ja liikus loivates. Eh, hülgeke. Sul on kuskil kindlasti juba lapsed: kas nemad loivavad samamoodi? Kas hülgesust kannab mõne kindla geenidominantne alleel? Kenasti püगतud paplipuude all liikus ka üks 30—35-aastane mees. Mustad dressipüksid, must T-särk, madal taanduv laup, lai lõug, endasestõmbunud pilk. Vaatasin ta näojooni. Süüdimatult rassistlikul XIX sajandil oleks niisugune tüüp võinud olla mõnus priske näidis füsiognoomidele, frenoloogidele ja kranioloogidele. Püüdsin kujutleda, et ma olen taassündinud Cesare Lombroso, kes kohtab sellist jorssi. Kriminaalantropoloogia isa Lombroso uskus, et pärilik kriminaalsus väljendub inimese atavistlikus füsioloogias. Tema enese pea pidavat praegu ujuma ühes Torino muuseumis formaliini sees, aga mõtted, mis selles peas kunagi tekkisid, tärkasid teistes peades ikka ja jälle uuesti. Minu peas samuti. Tahtsin end pidada suureks liberaaliks, aga vaatasin praegu seda jorssi ja mõtlesin *no way*, ja mõtlesin veel, et nii on ainuotstarbekas mõelda.

Kui ma koolis käisin, räägiti meile, et niisugused võivad välja näha XYY-kromosoomiga inimesed, kellel esineb kalduvust kriminaalsusele. Nüüdseks olid XYY-kromosoomilised kriminaalsuse kahtlusest vabasta-

tud. Aga kui ma koolis käisin, arvati veel igasuguseid asju, näiteks sedagi, et inimesel, kes on nõnda keeruline, on üle 100 000 geeni. Nüüdseks arvati, et geene võib olla umbkaudu 21 500, veidi vähem kui hiirel. Päriliku kriminaalsuse kohta väitsid uurimused, et geneetiline korrelatsioon olevat suurem varavastaste kui raskete isikuvastaste kuritegude puhul.

Dressides vennike hakkas mind jõllitama. Vaatasin talle vastu, lehvitasin ja lisasin gaasi.

Keerasin ukse lukust lahti, pesin käed, jõin klaasi tomatimahla pipraga ja tegin ovulatsioonitesti. Oh. No näed siis. Tunnistasingi tulemust, mis mind kindlamate paarisuhete ajal oli elevaks teinud ja nüüd oma konkreetsuses jahmatas. Mõlemad triibud tõmbusid tumeroosaks. Vaene ajuripats, täpsemalt adenohüpofüüs oli truult hakanud tootma LH-d, luteiniseerivat hormooni, mis valmistas ette munaraku vabanemist ja järelejäänud folliikuli arenemist kollakehaks, mis toodab emaka limaskestale võimalikuks implantatsiooniks vajalikku progesterooni. „Kaks rasestumiseks kõige sobivamat päeva algavad LH-taseme tõusu tuvastamise päevast,” oli testi pakendi peal kirjas. Nüüd oli mul siis umbkaudu 48 tundi aega, õigupoolest ilmselt vähem, kuna tuvastushetk võis olla LH-taseme tegelikust tõusust mitmeid tunde hilisem. Mobiliseeruda tuli kohe.

Millalgi olin lehitsenud eesti rahvaluule kogumikke ja leidnud sealt niisuguse Vaivarast pärit laulu:

*Magasin sada Madida,
tuhat neida Toomaseida,
mitu muida Mihkeleida —
ei saand poiga põlveleni,
last ei laia rinnaleni.*

Niisuguseid laule oli mitmes variandis ja nad moodustasid kogumikus eraldi teemarubriigi. Mulle tundus see teatud mõttes nagu solidaarne tervitus minevikust. Kui muidugi välja arvata, et need laulud kippusid lõppema sellega, et lõpuks kogemata kombel mingisugune kehvake laps ikka põlvele saadi, minul aga polnud see seni õnnestunud.

Muidugi olin ma pikalt rasestumist vältinud. Aga veidi enne kolmekümneseks saamist polnud ma enam tahtnud seda edasi lükata ja olin nüüdseks üritanud last muretseda mitme mehega. Arstid kinnitasid, et kõik on korras, polnud mingit põhjust, miks seda poleks pidanud juhtuma. Aga seda ei juhtunud. Ja ma läksin üha enam ärevusse; suhted mees-
tega läksid üha närvilisemaks ja hapramaks, iga uus tsükkel tundus mulle „viimase võimalusena”. Ovulatsioonitesti pakend, mille peal aerutas priske beebi, ei mõjunud ka kutsuvalt, kui see kuskilt kogemata kombel kätte saadi.

Minusuguseid kiruti rahva seas ja meedias. Iibejutud mind muidugi väga ei liigutanud — selleks, et teha laps „isamaale”, oli mu meelest

vajalik tõeliselt tugev perversioon —, kuigi ma mõistsin „eesti asja” kultuurilis-sentimentaalselt poolt, nagu sedagi, et mõni vanaema maamaja võib olla väga kallis, ja mõte, et teda kahesaja aasta pärast enam pole, teeb tõesti kurvaks. Vaene armas eesti keel, vaene armas identiteet. Et meie põlvkonnale võiksid hakata pensioni teenima immigrandid, ei tundunud sellegipoolest kuigi hirmutava perspektiivina. Loomulikult toetasin ma igati ka nende naiste otsust, kes ei kavatsenudki last muretseda. Vahel mõtlesin ma, kui hea kerge oleks ise olla üks nendest. Aga ma ei olnud.

Ja ma teadsin paljusid, kes väljapoole paistsid laste-mitte-tahtjatena, kes võib-olla isegi teema üle ilkusid, aga olid asjaga tegelikult juba hulk aega vaeva näinud. Ma leidsin, et õnnetutel mitte-emadel ja -isadel oleks tegelikult olnud emotsionaalne õigus iibe üle vigisevatele sotsioloogidele ja majandusteadlastele peksa anda — just juhtudel, kui nood ise kukkusid emotsioonidele rõhuma ja lastetuid hurjutama. Muidugi — kas siis oleks saanud nõuda, et kui iibetegelased tegid oma faktidele tuginevaid enustusi, oleksid nad poliitilise korrektsuse huvides iga kord pidanud lisama märkuse „me ei soovi sellega solvata neid, kel pole seni last saada õnnestunud”? Seda oleks ilmselt peetud naeruväärseks. Et keegi sai haiget, oli paratamatu. Aga niisama paratamatu — julm juhus — oleks võinud olla ka keretäis hoolimatutele iibelaulikutele.

Suhete lõhki minnes olin kaalunud inseminatsiooni ja *in vitro* viljastamist, aga kartsin, et see mõjuks emotsionaalselt rusuvana. Mõte, et isegi sigitushetkel oled sa täiesti üksi (olgu, koos meedikutega, aga kas see siis loeb) ega saa tulevase lapse bioloogilist isa oma käega puutudagi, tundus kuidagi väga kurb.

Lapsendamise asjus uskusin ma miskipärast, et minu kätte ametnikud võorast last ei annaks. Esiteks. Teiseks tundsin ma ikkagi, mis seal salata, et „see pole see”. Ei, kus see siis oleks saanud *see* olla. Me kõik (s. t. ikka inimesed) jagame umbkaudu 99% geene, arvatakse praegu (vahepeal oli see näitaja kõrgem, 99,9%, aga siis avastati, et geenide koopiade arv võib olla suurem kui üks kummaltki vanemalt). Üks mu sõber ütles nii suure geenide kattuvuse peale, et kõik inimesed on ju „üks ja seesama elukas”. Ometi tundsin ma, et tahan just omasugust „elukat”, kes jagaks minuga ka lahknevate geenide allelele. Uskusin, et tunneksin end sellise lapse puhul kindlamalt ja võiksin temasse tõsiselt kiindunud olla ka siis, kui ta mind reedab: see poleks vähemalt mu enese silmis lasknud kiindumusel absurdseks muutuda. Tajusin muidugi, et armastada tükki iseendast seepärast, et ta on tükk sinust endast, võiks mõnestki aspektist tunduda äärmiselt absurdne (või veel — mis hirmus *Blut*-idee, isegi kui *Boden* jäi kõrvale!). Aga just nii ma paraku tundsin, ja uskusin ka, et pole nii tundes ainus. Vastuväideteks poleks saanud anda sõnaõigust neile, kel lapsed olemas.

Õigupoolest oli küsimusele, miks sa just *oma* last tahad, raske vastata ilma viimaks bio-essentsialismi või ego-eugeenikasse langemata või võimutahet mängu toomata. Võib-olla tahtsin ka olla vägev esivanem, kes

ei saa otsa enne vähemalt üht elujõulist järglast produtseerimata. Võib-olla tahtsin olla uhke lüli „mitokondriaalsetest eevadest” lähtuvas ketis, tahtsin, et potentsiaalsel „väikesel elukal” oleks just minu, aga mitte mõne teise naise mitokondriaalne DNA. Mõelge maailmast kahesaja aasta pärast: teadmisega, et teil on lapsed. Ja siis teadmisega, et teil neid ei ole. Minu jaoks erines emotsionaalne projektsioon vägagi.

Kui ma sel teemal pikalt mõtlesin, tundus mulle, et see on nii sügavaid kihte paljastav küsimus, et seda ei tohikski teisele inimesele esitada.

Aga nüüd pidin ma mobiliseeruma.

Mõtlesin kõigepealt, kas Dario, mu kõigele-vaatamata-ikkagi-läbi-aegade lähisõber võiks olla nende 48 tunni jooksul kättesaadav. Dario oli kenade näojoonte ja ilusate suurte silmadega, visuaalselt väga võimekas, kõrge ruumilise intelligentsusega, heasüdamlik, sotsiaaldemokraatlike vaadetega, introvertne, passiivne. Mõte lennata talle järele Itaaliasse tundus hüsteeriline, ent tegin siiski „Estonian Airi” lehekülje lahti. Nii. Kui sisestasin väljalennuks tänase kuupäeva, tuli teade: *The following error(s) occurred: Soovitud daatum lennu lahkumiseks on liiga vara. Kehtivad daatumid on alates 10 hours kuni 10 months. Järgmisel päeval oleksin saanud Milanosse lennata „Estonian Airi” äriklassis, üheotsapilet 7334 krooni. Kohale oleksin jõudnud 16.50, meie aja järgi 17.50. Kopenhaageni kaudu lennates oleksin kohale saanud varem ja odavamalt, 4100 krooniga kell 10.50. Kurat — äkki tõesti? Saatsin Dariole sõnumi. „Kuidas läheb, mis hetkel teed? Väikest puhkust ei taha? :)”*

Läksin kööki ja panin teevee hakkama. Tegin sidrunirohu ja ingveriga rohelist teed, mille olin ostnud ökopoest.

Kuulsin teisest toast üsna peatselt telefoni sõnumipiikse. Juhhei. Kohe näeme. Kui imelik vahejärk see oli: enne head või halba, jah-i või ei-d käisid ikka need faatilised piiksud. Puhas kontaktihääl. Kellegi olemasolu hääl.

„Oleme ema ja Pietroga Šveitsis mägimajas, siin on vähemalt natuke õhku. Puhkust oli tõesti vaja! Homme õhtul on Luganos Elio kontsert. Mis sina head teed? XXX!”

Selge. Mägimaja. *Ema ja Pietro*. Võimalused olid nullilähedased. Absurdse sigituslennu mõtte võisin kõrvale jätta. Korraks mõtlesin egiptlasest luuletaja peale, kes elutses Soomes ja kellega mul oli ühel hiljutisel festivalil olnud lühisuhe. Mees oli jätkuvalt väga aldis ja kirjutas aegajalt ikka e-maile teemal *we could have more fun together*. Kas mul õnnestuks mees täna õhtul kätte saada? Perekonna rüpest tunniks-paariks välja õngitseda, kuhugi odavasse hotelli meelitada? 49-aastaselt mehel oli hiljuti sündinud neljas laps, nii et vähemalt aasta eest pidi ta sperma olema veel täitsa hakkaja. Aga ükskõik kui aldis mees tookord ka ei olnud, kui ma teda praegu hakkaksin paaniliselt välja sikutama, kohkuks ta ilmselt igaveseks ära. Mõtlesin veel korra oma Berliinis elava ekskallima peale, kel oli nüüd küpsetes neljakümnendates tüdruksober ja hipiliku vabameelsuse asemel terve pundar moraaliprintsiipe. Ei. Igasugune välismaadessant oleks olnud arutu.

Rüüpasin sõõmu ökoteed ja pistsin suhu suure peotäie sarapuupähkleid, jahvatades neid kiiresti ja maitset nautimata. Siis võtsin uuesti telefoni kätte.

Kontaktid. Aare H. Aare P. Aare T. Aigar Remont. Aivar R. Ain K. Aleksei Metall. Alan M. Alar S. Alessandro. Alessandro Corriere. Alessandro Diario. Anders G... Klõpsisin telefoniraamatut edasi-tagasi ja tundsin, kuidas süda hakkas taguma, kui ma mõne mehenime juures pikemalt peatusin. Ma peaaegu nägin, kuidas kaitsevärvi T-särk mu seljas tuksus. Mu vaene keha pidi kinnismõtete ja emotsioonide ülemvalitsuse all kannatama. Vaesed süütud numbrid mu sõprade nimede taga ei aimanud üldse midagi ja paljastasid end mulle, valmis mu näpuvajutuse peale signaalideks muunduma. Mu sõbrad. Mu sõbrad?

Tundsin korraga, kui kummaliselt õrn pind on sõprus. Õrn ja õhuke konventsionaalne jää, mida on kerge murda. Ma kartsin, et võin selle ettepanekuga astuda kuhugi, kus sõpruse pind lõpeb ära, ületada need tingimused, mis seda armsat nähtust koos hoiavad. Kartsin avastada, et väljaspool teatud piire sõprust ei olegi. Kas eeldus, et ma ei nõua teiselt, et ta minuga oma füüsisist jagaks, võis olla selleks piiriks? Kas sõprus võis lõpuks ikkagi eeldada ka teatud mugavust? *Oleme sõbrad, sest nii on meil mugav olla.* Pilt, mis nii mõnelgi inimesel minust oli, pidi sellise ettepanekuga muutuma. See pidi paratamatult näitama, et ma olen kriisis. Kriisi sattunud sõber ei pruugi enam olla see, kellel oleks neid omadusi, mille pärast ta kunagi meeldima hakkas... Ah, no mida. Tegelikult polnud ma praegu veel kellelegi helistanud ega oma ettepanekut teinud, nii et reaalseid andmeid sõprade reaktsiooni kohta polnudki. Eksperiment on tähtsam kui spekulatsioonid! Vajutasin pöidlaga klahvi ja liikusin mööda kontaktinimistut.

Javier? Javieriga oli meil kaks aastat tagasi olnud kuupikkune afäär. Javier õppis doktorantuuris viiulit, tahtis saada doktorikraadiga viiuldajaks. Ta kirjutas kombinatoorseid luuletusi, oli üle kogu selja ja rinna pikkade sirgete mustade karvadega kaetud ega olnud voodis mulle eriti istunud. Põhiliselt armastas ta rääkida oma loomingust ja mõne uue loomeidee kirjeldamiseks võis ta painava emfaatilisusega peatuda keset elutähtsaid tegevusi, näiteks keset *curry*-kastme valmistamist, veinipudeli avamist või pükste jalastvõtmist. Javieril olid säravad pruunid silmad, kenad näojooned, head hambad, väga hea kõrv, lõputu energia ja krässus juuksed, mille alt võis aimata kiilanemiskalduvust. Vaatasin ta nime ja numbrit: Elisa klient. Hoidsin näppu rohelise nupu kohal ja hingasin sügavalt sisse-välja. Mis seal ikka, anna minna!

„Halloo-haloo! Milline üllatus! Milline meeldiv üllatus, peaksin ütleva!”

„Hei.”

„Ciao, T. Rõõm-rõõm kuulda!”

„Hm, jah. Kuidas läheb?”

„Oh, väga hästi, tänan küsimast! Ma käisin just Amsterdamis, ühel alternatiivsel kunstifestivalil, esitasin oma luuletusi viiuli ja häälemodu-

laatoriga. Ja ma ei taha uhkustada, aga — võiks öelda, et see oli triumf!”

„No näed. Lahe.”

„Oh, ja ma pean sulle rääkima, mul on nüüd mitu uut loomingumeetodit. Üks on sfääride tehnika.”

„Sellest sa ükskord juba rääkisid.”

„Ah soo. Aga siis on veel triaadi-heksagoonitehnika, ja võib-olla kõige põnevam on osmoositehnika. Jah, osmoos on kindlasti kõige põnevam.”

„Ahaa. Väga uhke. Kuule, mis sa arvad, kui lähme võtame äkki ühe klaasikese head veini ja arutame seda heksagooni ja osmoosi asja?”

„Absoluutselt. Vaata, ma pean sulle üht teost näitama, mis on üllesehitatud nagu Sierpinski kolmnurk: väikesed struktuurid on täpselt samasugused nagu suur! Oi, sa pead nägema. Õigupoolest kuulma, kuigi ta lõpuks ju väljub inimkõrvale kuuldavatest võngetest. Tohtu, õhuline ja pead pöörutama panev teos! Aga siis on mul veel triaadist peegelduv heksagoon, teatud mõttes dialektiline figuur, triaadide pidev vastastikune muundumine...”

„Kella kuue paiku Nokus? Mis sa arvad?”

Telefonist kostis justkui *m*-häälikul üminat, kahinat, vaikust ja taas kahinat.

„Hallo? Javier? Kuku? Oled sa seal?”

Kahin.

„Javier?”

Nüüd kuulsin justkui tuuleraginat, millest kostis läbi Javieri kõrge ähmis hääl.

„Jah, see oleks suur rõõm, klaas veini, muidugi. Aga mul on väike probleem.”

„Jah?”

„Mu tüdruksober on siin.”

„Ahaa.”

Jäin vait. Javieril oli tüdruksober? Mis ajast? Kust ta leidis kannatliku, kes kogu seda osmoosi ja sfäärindust kuulata viitsis? Ja kuidas ta tüdrukuga siis voodis ka oli, kas ta oli hakanud teise kehale rohkem keskenduma?

„See on probleem, jah. Aga oma meetodist pean ma sulle küll rääkima.”

„Eks siis üks teine kord.”

„Vaata, selle meetodi abil saab teha peaaegu kõike. Ma olen mõelnud neid tehnikaid ka ühendada, luua heksagonaalse osmoosi meetodi.”

„Hmm.”

„Muide, tuleb lihtsalt leida omavahel korrelatsioonid elemendid. Siis võib kõiki kunste omavahel kombineerida. Ma võtsin muide Bachi *a*-moll viiulikontserdist algmaterjali ja komponeerisin sellest hääleluulet, sa pead kuulma!”

„Ahah. Eks siis millalgi. Ma lasen teil nüüd ilusti õhtut veeta ja...”

„Kas see ei kõla kaunilt? Heksagonaalosmootika?”

Vaatasin käekella hõbedast sekundiosutit.

„Kõlab küll. Olgu, kuule, ilusat õhtut!”

„Suur-suur aitäh helistamast! Räägime kindlasti. Sfääritehnikast ka veel, sest see on edasi arenenud, ja...”

„Jah. Ole tubli!”

„Aitäh! *Ciao*, head õhtut, T.!”

Panin telefoni käest. Või siis niimoodi, vahi osmootikut. Aga vähemalt uute meetoditega tutvumisest olin ma pääsenud.

Läksin tegin uue tee, vaatasin, kuidas vesi ilusaks heleroheliseks tõmbus ja kahmasin siis jälle telefoni pihku.

Paap. Jah, tõesti. Mis seal enam.

Paap oli abielus kolleeg, kellega mul mõne aasta eest oli olnud kirglik stoori. Ta oli kenade näojoontega, ilusate suurte silmadega, ebamusi-kaalne, hea südame ja huumorimeelega ja üldiselt ka üsna hea *pattern recognition*-võimega. Edev, aga armsalt häbelik. Võisin talle asjast otse rääkida, ilma painava „läheks kinno” või „jooks klaasi veini”-tseremooniata. Tegin sõnumimenüü lahti ja kirjutasin.

„Hei, kas saad rääkida? See on sihuke *urgent* ja privaatne jutt. Tervisi.”

Noh. *Saada. Vajuta rohelist nuppu!* Mõtlesin korra, kas peaksin „hei” eest ära koristama: see jätab äkki liiga kerge ja muretu mulje, ta arvab veel, et asi polegi tõsine. Aga teatav omamehelikkus suurendab ehk jälle usaldusväärst. Jah. Läheb, nagu läheb.

Vajutasin nuppu. Sinine nool hakkas ekraanil ülespoole liikuma, sekund hiljem ilmus ekraanile kiri „sõnum saadetud”.

Istusin natuke aega ja jõin teed. Tegin teleka lahti ja vaatasin BBC uudiseid. Barack Obama pidi minema Ghanasse visiidile. Koolilapsed rääkisid presidendist juba tükk aega enne ta külaskäiku. Ajakirjanik tuli klassituppa ja küsis: „Kes teile külla tuleb?” Väikesed viisakad lapsed ütlesid rõõmsalt: „Barack Obama.” Ajakirjanik pani käe kõrva äärde nagu popstaarid, kes üritavad totralt massi tuunida, ja ütles: „*I can't hear you!*”, sundides lapsi valjusti presidendi nime karjuma.

Paap ei vastanud ikka veel. Huvitav. Võib-olla pole ta telefoni juures.

Siis mõtlesin ma Meelise peale. Jah, miks mitte. Meelis oli mu noor-põlvkallim, kelle sõbranna oli mult üle löönud, aga kes siiski aeg-ajalt silmapiiril figureeris. Veidi depressiivne, aga hea absurditajuga. Olin kuulnud, et ta praegune naine olevat hullumajas.

„Tere, tibukene. :) *Long time no seen*. Mis arvad, kui meenutaks natuke möödunud aegu? Kui näeme, räägin pikemalt. *Cheers*.”

Saada! Ei. Saada nüüd! Süda tagus jälle. Mis siis, kui Paap vahepeal reageerib? Tema on ju mulle armsam. Ei. Jah. Saada! Kõik õnged peab välja viskama. Vajutasin rohelist nuppu ja istusin mõnda aega justkui halvatult telekat jõllitades. Millest nad seal rääkisid? Ma kuulsin häälikuid ja eristasin värvilaike. Mu enesekesksus ei lasknud neist pilti ja juttu moodustada. Oh häbi. Teised surevad ja puha. See oli Afganistan, räägiti hukkunud Briti sõdurite arvust.

Hakkasin koristama klaasist diivanilaua sahtlit, mis oli paari aastaga ajakirju, kontserdikavu, kirju ja postkaarte täis kasvanud. Väljas oli ere ja palav suvepäev, mina sorteerisin getokorteris pabereid ja ootasin, nii

et pea käis ootamisest ringi. Näed siis. Leidsin ajalehe, kus olid uudised Leedu mässi kohta jaanuaris. Maksutõus ja kriis tegid meelehärmi, seimihoone aknaid loobiti sisse, endist Vilniuse linnapead visati munaga. Teisal oli lugu Obama lastest. Seejärel leidsin paberikuhjast lausa rohkem kui aastataguse lehe. Ahaa. Seal olin ma ise, suurelt ühe festivali avamisel, irvitasin laialt ja tänasin viisakusavalduste eest. Kas ma sellepärast olingi lehe alles hoidnud? Mu enda irvitus käis mulle niivõrd närvidele, et käkerdasin ajalehe kultuurilisa kõige täiega kokku ja viskasin paberiprahi hulka.

„Kriik-kriik!” tegi telefon ja ta küljed hakkasid siniselt vilkuma. Jess! Krabasin aparaadikese kätte.

„000XXX parkimine tsoonis EP30 lõpeb 15.51. Parkimise jätkamiseks helistage numbrile 1901.”

Muidugi. Ma polnud eile Tallinna Ülikooli parklast minema sõites mobiilparkimist katkestanud.

Nüüd võiks EMT teavitada veel mõnest sooduspakkumisest või uuest võrguteenusest. Teenussõnumid olid võtte, kuidas õnnetuid inimesi osatada. Tänapäeval ei pruugi Muhv enam iseendale kirja saata, küll turundusvõrgud hoolitsevad lohutu kirjavahetuse eest ise. „Ainult Sulle”, „Kallis T.!” „Hea T.!”. Ma tundusin endale peaaegu zombina, kui firmad mind anonüümsusest välja kiskusid ja armsasti adresseerisid.

Olgu peale, sorteerime lepinguid ja arveid. Arved lähevad kollasesse kausta, ostutšekid siia ümbrikusse.

Viie minuti pärast piiksatas telefon uuesti ja teatas, et parkimine ongi lõpetatud.

Käige te kõik kuradile.

Võtsin telefoni kätte ja läksin akna alla. Hingasin sügavalt. Kuidas see mind nii ärevusse ajas? Nagu riskiksin ma millegi fundamentaalsega, paneksin mängu kogu oma sotsiaalse kapitali, küsides midagi niisugust, mida „õiged” ei küsi. Nagu võiks mu isik, mu *kuju* selle küsimisega täielikult puruneda. Ometi ei nõudnud ma ju kelleltki kopsu ega neeru ega isegi mitte vere loovutamist.

Ma ei saa enam niisama munedu, kurat! Aeg jookseb.

Valisin Paabu numbri ja vajutasin kiiresti rohelisele nupule, laskmata mingilgi kõhklusel tekkida. Telefon kutsus kümmekond korda ja hakkas seejärel valeühenduse noote mängima. Ekraanile ilmus keelumärk ja teade: „Ühenduse viga.” Nii. Järelikult ta juba kardab midagi. Mehelik intuitsioon.

Istusin maha ja vaatasin masinlikult raamatuselgi. Lugesin nende pealkirju tagurpidi. Püüdsin pilguga tajuda, mitu tähte pikemad pealkirjad ja nimed sisaldavad, ilma tähti ükshaaval üle lugemata. Ülesande kergus sõltus nimekujust, aga keskmine välkvastuse piir näis olevat kaheksa tähte. Oleksin tahtnud tähekujudesse kaevuda, end nendesse ära peita, ka üheks märgiks saada, mis iseendale midagi ei tähenda. Siis mõtlesin tavatelefonilt Katariinale helistada, aga mobiil hakkas helisema. Paap helistas tagasi.

„Tšau.”

„No tere.”

„Ma, jah, püüdsin sind enne kätte saada. Saad sa rääkida?”

„Ma arvan, et saan küll.”

„Vaata. Mul on sihuke jutt, mis võib tunduda päris kreisi. Aga... kas sina oleksid nõus aitama mul last muretseda?”

Kaks sekundit vaikust. Siis ütles Paap pehmel häälel: „See on küll ootamatu ettepanek.”

„Muidugi.”

„Ma ei oska sellele praegu kuidagi vastata.”

„See on keeruline asi jah, ma saan aru.”

„Nojah. Ma praegu... ega ma nüüd nii vabalt ka praegu rääkida ei saa.”

„Kus sa oled praegu?”

„Ma olen maal.”

„Seda võiski arvata.”

„Äkki ma helistan sulle millalgi tagasi?”

Vaatasin jälle kella sekundiosutit. Ja siis minuti- ja tunniosutit, ja adusin justkui poolunes, et kell on juba veerand viis. Aega ei ole.

„Aga kas sa täna-homme saad helistada?”

„Ma seda mõtlesingi, et täna-homme.”

„Ahah, väga hea. Tore. Olgu siis.” Ma isegi hakkasin situatsiooni peale kergelt naerma. „No head maalolemist. Tšau.”

„Tšau.”

Ühesõnaga perses, ikkagi. See mees ei helista mulle enne homset õhtut, ja kes teab, mis ta vastus siis on. Ja aeg võib selleks ajaks olla juba otsa saanud.

Meelis polnud vastanud. Oli veel Sander, kellega sai kunagi veedetud toredaid vabameelseid pidudejärgseid öid. Sõnumile ei saanud lootma jääda, niisiis valisin numbri.

Number ei vastanud. Mõne aja pärast tuli sõnum: „T., olen Belgias. Helistan, kui tagasi tulen.”

Klõpsisin veel telefonikontakte. Justkui desperaatses unenäos valisin välja paar sõpra, kellega mul polnud kunagi mingit füüsilist suhet olnud, ent kes olid üksikud ja kellest ma arvasin, et nad võiksid olla piisavalt vabameelsed. Ausalt öeldes ei kujutanud ma täpselt ette, kuidas nende ammuilma tuttavate, ent füüsiliselt intimiseerimata poistega oleks asi tõsiseks läinud — kuidas konkreetne situatsioon ja esimesed vastavad liigutused oleksid välja näinud. Aga ma sundisin end aina rohelist nuppu vajutama, mis nüüd käis ka juba mõnevõrra kergemini.

„No *tšau!* Vaata aga kes!” Sõprade rõõmsad pahaaimamatud hääled löiksid kuidagi valusalt mu hinge. Nad rõõmustasid, et ma olin ootamatult nende peale mõelnud, nad üles otsinud, oletatavasti sooviga neid külla või mõnele üritusele kutsuda või neile näiteks mõnd huvitavat koostööd pakkuda. Uurisin püüdliku osavõtlikkusega, mida nad teevad.

A. oli Prantsusmaal, aga leidis, et muidu võiks piknikule minna küll.

K. oli Lõuna-Eestis, aga oleks kuskil kuu aja pärast tahtnud tõesti üht mõnusat olengut korraldada. Ma ei teadnud isegi, kas ma kurvastasin või tundsin kergendust, kui ma pärast järjekordset tulutut kõnet (oh jah, ma ei saanud ju pidada tulusaks lihtsalt mõne vana sõbra meeldetuletamist!) mobiili punast nuppu vajutasin.

Aga telefon helises kohe jälle. Katariina.

Katariina teadis mu katsetest ja heitlustest. Ma rääkisin talle asjade hetkeseisust, rääkisin sellest, kuidas seni polnud õnnestunud mitte kedagi — mitte kedagi! — angažeerida. Läksin emotsionaalseks ja dramaatiliseks.

„Aega ju on veel,” ütles Katariina.

„Natuke. Ma ei jõua ikka ära oodata, millal seatakse sisse naistele mõeldud lõbumajad. Kus töötaksid ilusad, terved, kontrollitud perekondliku anamneesiga mehed, kes võiksid olla naistele ühtlasi elavateks spermadoonoriteks. Ammu oleks aeg.”

„Vist tõesti. Aga praegu neid paraku pole.”

„See peaks olema legaalne. Spermadoonorid, keda saab füüsiliselt katstada.”

„Oioi, ma juba kujutan ette, milline kisa tõuseks. Isade emotsioonid...”

„Nad oleksid ise õilsalt selleks nõusoleku andnud.”

„Et kuidas laps sünniks siis inimkaubandusest!”

„Hmh, mis kaubandusest... No ikka vähemalt heategevuslikust kaubandusest. Kusjuures, kaubandussuhted pole üldse need kõige hullemad. Nendes on midagi mõistlikku. Midagi turvaliselt ratsionaalset. Nad pole pooltki nii hullud kui see... pime lootusetus,” ütlesin ma traagiliselt.

Katariina vaikis hetke ja küsis seejärel: „Äkki ma tulen linna? Ma olen praegu siin suvilas, aga ma niikuinii mõtlesin, et äkki läheks õhtul välja. Kui sa tahad, tulen ma sulle *wingman*’iks. Ma olen muide väga hea *wingman*. Või *wingwoman*.”

„Oi. Väga armas. Ma ei tea — kas sa tõesti viitsiksid?”

„Nojah, ikka.”

„See on sust muidugi äärmiselt kena. Aga tead...” Tundsin, kuidas võitlusvaim (võitluseks — kellega? aga nii ju öeldi!) hakkab tagasi tulema. „Ma mõtlesin, et lähen praegu veel äkkrünnakule randa.”

„Lihtsalt randa suvalisi otsima?”

„Nojah, mõtlesin nii, tõesti. Miks ka mitte. Me lihtsalt ei tee kunagi teatud asju, kuigi need võiksid olla väga otstarbekad ja inimlikud. Miks see peab tunduma imelik, kui lihtsalt lähed ja küsid viisakalt, kas keegi on nõus hädas aitama.”

„Noh, lahe. Aga sa pead muidugi ettevaatlik olema. Igasugu haigused ja...”

„Lapse asemel klamüüdia, trihhomonoos, või olgem ausad, kohe HIV. Jebedi-jee.”

„Tõesti. Ole ettevaatlik. HPV.”

„Ma olen vaksineeritud.”

HPV ehk inimese papilloomviiruse ohtlike tüvede vastu, mis naistel

lõpuks emakakaelavähki põhjustavad ja mida mehed ainult edasi kannavad, olin ma tõesti lasknud end vaksineerida. Ma pidin vist olema tänuulik kõigile oma varasematele partneritele, et ma neilt seda viirust polnud saanud. Mõtlesin, et naised jagunevad üldiselt nelja kategooriasse: need, kes saavad mehelt lapse, aga ei saa HPV-d; need, kes saavad HPV, aga ei saa last; need, kes saavad mõlemad; ja need, kes ei saa kumbagi. Selge oli, et kõige õnnelikum kategooria oli esimene ja kõige õnnetum teine. Kahe viimase suhtes võis tekkida maailmavaatelisi lahknevusi. Liigi säilivuse seisukohast oli eelistatavam kolmas, individuaalse heaolu seisukohast neljas. Mina kuulusin praegu neljandasse.

„Halloo, kuuled sa mind?“ küsis Katariina. „Parem oleks ikkagi, kui see oleks mõni vana tuttav.“

„Eh.“

„Aga sa ju tunnud inimesi.“

Itsitasin kurvalt. „Ma ei tea.“

„Tunned, tunned. Aga helista, kui tahad, et lähme õhtul koos lantima.“

„Helistan. Jah. Aitäh. Egas midagi, *fertig, los!*“

„Tšau!“

Panin selga kahara valge seeliku ja sinise õlapaeltega pluusi. Riputasin kaela Dario kingitud merikarbi kee. Liiga pealetükkiv ma välja ei näinud — mehi ei tohtinud hirmutada, ennast liiga jõhkraks krõõbiks teha. Seelik oli küll üsna lühike ja mu jalad olid täis metsaskäimise kriimustusi ja katkikratsitud sääsehammustusi. Aga mis sest ikka: potentsiaalse sperma doonori jaoks ei olnud kriimulised jalad kindlasti otsustav tegur.

Istusin autosse ja sõitsin jälle nii, et aeglustasin üksikute meeste lähistele sattudes sõitu. Aeglustasin ja vajutasin siis jälle gaasi. Ei midagi.

Päike lõõmas ja ma sõitsin ja püüdsin endast mõelda kui masinast. Mu keha oli masin ja mina pidin masinasse installima uue programmi ja üldse masina eest nii hästi hoolt kandma kui võimalik, mitte tegema samme tema kahjuks, sest see masin olingi mina, tont masinas.

Randa jõudes parkisin auto otsapidi lepavõssa, et salong päris talumatumult ei kuumeneks. Viskasin seljakoti üle öla ja kõndisin mere äärde. No nii, mehed-suvitajad, näidake end.

Poisikesed olid tulnud randa enamasti kampadena. Siit polnud niisama lihtne leida üksildast, ilusat, vabameelset meest, kes oleks tehnilises mõttes enam-vähem sama asja peal väljas kui mina. Vaatasin kampadena peesitavaid või võrku mängivaid poisikesi. Kui kutsuks nad kõik enda juurde orgiale? Noored ja liikuvad spermatoosoidid? Seisin paksult rahvast täis liivaranna piiril ja jälgisin mehi hoolikalt. Kas mulle leidub siin armas õieke?

„T. T.!“

Kellegi kume hää l hüüdis äkki mu nime. Võpatasin, sest mulle tundus, et inimene, kes nägi mind ja keda mina parajasti ei näinud, võis ühtlasi näha mu mõtteid, ilma et ma oleksin seda ise teadnud. Tundsime nagu oleksin juba kellelegi vahele jäänud. Pöörasin pea paremale, kust hää l

oli tulnud, ja lokaliseerisin hüüdja. See oli onu Toivo, triibulised ujumis-
püksid ja helepruun karvane kõhuke. Mu ema kauaaegne kolleeg.

„Mis sina siis siin teed keset suurt suve?” küsis onu Toivo muhedalt.
„Kuskil Vahemere ääres ei kõrbegi?”

„Ah, ei. Ma ju elan siin lähedal.”

„Või nii. Aga sa saad nüüd kohe ujuma minna, mind pandi siia valvesse,
Triinu lapsi ja asju vaatama. Nii et ma valvan täitsa tasuta sinu asju ka.
Sul vedas.” Triin oli Toivo tütar, kellel olid kolmeaastased kaksikud.

„Ahaa. Aitäh.”

„Palun, palun. Täna on tasuta päev.” Ta irvitas mõttetult. „Kuidas
ema elab?”

„Hästi. Kiirelt.”

„Me oleme ikka hoogu võtnud, et talle koos Triinu ja lastega külla
minna. Või peaks tema meile külla tulema, meil on ju nüüd täitsa uus
elamine, ka siinsamas lähedal. Masu süveneb ja meie muudkui kombinee-
rime endale kinnisvara. Mõtlemata peab, mõtlemata.” Ta koputas endale
vastu laupa. „Siis oled kriisile tänulik. Tead, kaoseteooria ja värk, ega
majandus ei liigu mööda joonlauda. Ise ei tohi kinni joosta.”

„Tore.”

„Vat. No mine käi ujumas, vaata, kas leiad Triinu üles.”

Vaatasin Triinu suuresilmseid lapsi, kes liiva sees sobrasid, võtsin riided
seljast ja viskasin need oma seljakoti peale.

Triin tuli mulle meres vastu, rääkis oma laste iseloomust, sellest, kui
kaua nende silmad pärast sündi sinised püsisid, ja sellest, kuidas ta kaug-
õppes juurat õpib. Siis hakkas tal külm ja ta sumas kaldale.

Meri läks väga aeglaselt sügavaks, vette ja veest välja saamiseks tuli
kehadel sumbata pikki maid. Kui sumpaks praegu mõnele mehele ligi ja
üritaks teda ära rääkida? Tuleks onu Toivo ja Triinu üllatuseks veest välja
koos mõne tundmatuga? Ei tea, kes siin vetelpäästjaks on — mängiks
äkki uppumat?

Pärastlõunane rand siras erkkollaselt ja aeg liikus. Ta liikus nii aeg-
laselt, nii endamisi, et meres ilma kellata oli seda isegi justkui raske jälgida.
Aga ma teadsin, et kell on olemas, tasasel raginal muutus pidev aeg
diskreetseks ruumiks. Ükskõik kui tore poleks ka olnud temast mõelda
kui kontiinumist, hakkas see kontiinum ühel hetkel, teatud punktis ikkagi
köverduma. Pöördumatult köverduma. Kuskil oli murdepunkt, ühel
hetkel käis kontiinumis diskreetne krõks, ja minuga oli perses. Ujusin
poideni, võtsin ühest kinni ja püüdsin rahuneda. Rannajahist poleks
niikuinii asja saanud, ütlesin ma endale. See siin oli ette kaotatud mäng,
aga ühest valearvestusest ei tohi veel paanikasse sattuda.

Rääkisime kaldal onu Toivo Islandi-reisist ja Triinu laste rabavalt suu-
rest sõnavarast.

Siis ütlesin vabandavalt, et mul on vaja üks kiire kõne teha ja seejärel
kesklinna sõita. Jätsin Triinu ja onu Toivoga hüvasti, läksin puude varju,
võtsin kotist telefoni ja helistasin Katariinale.

„Hei, kuule, pekki läks rannas. Tuttavad näod ujusid välja, ema kolleeg ja ta lapselapsed.”

„*Oh shit*. See on nagu mingi arvutimäng!”

„Jah.”

„Igal hetkel ilmub mingi uus takistus, millega sa pead võitlema, ja aeg muudkui jookseb.”

„Kas sa viitsid veel linna tulla?”

„Jaa. Ma annan sulle oma korteri võtmed, sul on kesklinnas lihtsam asi ära ajada. Teeme vahetust, ma lähen ise sinu juurde.”

Katariinal oli väike armas korter vanalinnas.

„Oh, aitäh! Õudselt kena.”

„Ma jõuan kuskil kümne paiku, on see okei?”

„Jah. Väga okei. Aitäh.”

Parkisin auto Nunne tänava otsa ja jalutasin läbi vanalinna. Vaatasin inimesi, kes jalutasid koos lastega. No näe siis, millised geenid olid end paljundanud ja uuteks olenditeks lahti pakkinud. Päris igasugused. Laps on nagu kingipakk, mille puhul võiks ühest küljest justkui veel kõike loota, teisest küljest aga osatakse paki sisu kohta sageli juba nii mõndagi karta. Ei tea, kas mõned vanemad loodavad enne lapse sündi, et laps trotsib DNA jõhkrust ega tule füüsiliselt üldse nende moodi? Või on inetuid paare, kus kumbki armastab teist nii väga, et loodab just teise poole ebaesinduslikke jooni ka järeltulijas näha?

Sentiment, oh sentiment, sa hinnaline õli. Liigutav oleks, kui allergiakalduvused ja lühinägelikkus tuleksid ikka armastatud lühinägelikult allergiliselt isalt, mitte *anonymus*'elt, mõtlesin ma kurvalt.

Kohtusime Katariinaga Nokus, mis oli täiesti tühi. Laupäeva õhtu oli liiga soe, et keegi oleks tahtnud siseruumides jokatada. Tõmbasin tomatimahla rindu ja me läksime kohe edasi: Katariina väitis, et tänavatel on palju saaki.

Jõudsime mööda Viru tänavat De La Gardie keskuse, jäime seisma, et edasist trajektoori arutada, ja kohe kohtus mu pilk taheda blondi noormehe pilguga, kes seisis veidi eksinud ilmel kellavitriini ees. Poisil oli peas naljakas valge barett ja seljas valge T-särk. Naeratasin talle, ta astus meie juurde ja osutus Gdańskist pärit meremeheks, kes oli oma purjekameeskonnaga kaheks päevaks Tallinna tulnud. Vaatasin ta käsi. Ilusad pikad sõrmed, kuigi küüned olid lühikesed ja ümmargused. Või et purjetaja. Nooruke lendav hollandlane, just see, mida vaja.

„Tegelikult ma muidugi purjetan ainult vabal ajal. Ma töötan Gdańskis kunstiõpetajana.”

Nägid siis. Kas tõesti hakkas kaart kohe nii hästi jooksuma?

„Ma olen Gdańskis käinud. Kümme aastat tagasi,” ütlesin. „Ilus linn. Seal oli suur keskaegne tõstuk. Ja ma mäletan, et raudteejaama lähedal oli suur raamatupood.”

„Mina kaotasin Maarja kiriku torni ronides päikesepirillid ära,” ütles Katariina.

Poisil olid helesinised silmad, ta kiitis Tallinna vanalinna ja naeris iga me nalja peale kenasti. Rääkis, et kavatseb varsti graafikanäituse teha, ja kutsus meid Gdańskisse seda vaatama.

„Läheks teeks kuskil väikese dringi?” küsisin mina.

„Ma teen välja,” pakkus Katariina lahkelt.

Poiss vaatas kella. „Asi on selles, et... ma vist ei jõua. Kapten tahab, et me kõik oleksime täpselt kell pool kaksteist kohal, ja ma ei tohi hilineda. Meil on sihuke karm kord.”

„Noh, praegu on kolmveerand üksteist...” Mõtlesin, kas 45 või õigupoolest 30 minutiga võiks asi edeneda nii kaugele, et saan noorukese poolaka Katariina korterisse kähkukale meelitada. Ei. Ei mingil juhul. Tegu oli sedamoodi kasvatatud noormehega, kelles niisugune ettepanek võhivõõralt naiselt oleks tekitanud puhast õudust. Sellise poisiga tuleks kõigepealt öö otsa juua ja kirjandusest, kunstist, reisimisest ja filmidest rääkida. Näidata, et teed korralikult vahet *ś* ja *sz* hääldusel. Siis vast õnnestuks. Aga mitte enne.

„Ma lähen siit sadamasse ka viisteist minutit. Kahju küll. Aga teiega oli tore rääkida.”

Poiss naeratas ja ta helesinised silmad sädelesid. See kergelt tulnud kaart tuli kohe ka käest maha panna.

„„Juuksurisse” või levikasse? Äkki kõigepealt „Juuksurisse?”” küsis Katariina.

„Jah. Lähme vaatame.”

Läksime üle Raekoja platsi, kus purjus ja mitte veel eriti purjus inimesed häälitsesid nagu linnud. Kui hakkasime Saiakangi siirduma, kostis kõrvalasuvast „Kehrwiederi” kohvikust hele vindine mehehäääl: „Türukud, kus te siis nüüd lähete sedasi! Türukud! Halloo!”

Jäin seisma, Katariina vaatas mulle otsa, kergitas küsivalt kulmu ja seisatas samuti. Hüüdja oli pikk blond suure nina ja triibulise särgiga poiss, kõige rohkem 25-aastane. Tema kõrval tõusis püsti teine sama pikk, veelgi noorem ja oma korrapäraste näojoonte poolest Claudia Schifferi sarnane noormees. „Tere, tüdrukud! Keda te siin siis niimoodi otsite?”

„Me pidime „Juuksurisse” minema,” ütles Katariina.

„Lokke tegema või? Oi, tüdrukud. Juuksur on kinni nii hilja,” ütles suurnina.

„Aga keda te ausalt otsite?” küsis Schifferi vend.

Vaatasin ta siledat nukunägu ja naeratasin.

„Te võib-olla ei usu, aga me otsisime just teid!” ütlesin ma.

„Ei, aga tegelikult?” küsis suurnina.

„Tegelikult me otsisimegi teid! Täpselt nii, uskuge mind.”

„Mida?”

Poisid olid segaduses, Katariina irvitas.

„Teid jah.” Noogutasin poistele julgustavalt.

Poisid olid pikad ja saledad, puhta väljanägemisega ja selgesti piisavalt

ambitsioonikad, et oma keha tervena hoida. Nende lauas istus veel üks havai särgiga pikk blond poiss, temast paremal hoidis peaaegu helesiniste juustega blondiin kätt tüüaka tüübiga, kelle nahk oli hobujalt pruun.

„Aga tegelikult teil ju oli mingi värk kavas?”

„Jah. Ma ütlesin. Teid üles leida.”

„Kurat, Leks, kuule!” ütles suurnina ja laksas Schifferi vennale vastu õlga. „Said aru või? Tüdrukud otsisid *meid!*” Poisi hoogne maneer pidi näitama, et olukord on tema kontrolli all, aga mulle tundus, et kuulsin ta häälest kergelt ebalevat värelust. Laudkond naeris.

„Aga mis te juua soovite?” küsis Leks. „Väike Ice äkki?”

„Oot, ma mõtlesin, et läheks ikka sinna „Juuksurisse” vaatama,” ütles Katariina. „Äkki tulete kaasa?”

Manööver tundus arukas: poisse on lihtsam ära rääkida, kui nad on oma seltskonnast lahutatud.

„Tulge, näete ühe enda jaoks uue koha ära,” ütlesin mina.

Poisid itsitasid. Helesiniste juustega Malviina muigas. Siis hüppas suurnina laua tagant meie juurde tänavale, noogutas meile ja lehvitas sõpradele.

„Kuulge, helistage, kui midagi on. Kui tahate minema hakata,” ütles ta neile.

Leks järgnes sõbrale. „Me lähme käime korra ära,” ütles ta ja tõmbas sõrmedega läbi paari sentimeetri pikkuste heledate juuste.

„Ongi vaja soengut teha,” ütles suurnina ja sasis oma veidi pikemaid juukseid. „Peaasi, et liiga sassi ei kammi, raisk.”

Poisid hakkasid itsitades meiega koos astuma.

„Juuksur” oli tühi, ainult ühes lauas istusid lössis patjadel pisikesed tumedad välismaa tüdrukud ja jõid õlut. Katariina tegi lahkesti esimese ringi välja, mis ajas poisse miskipärast uue hooga itsitama. Katariina jõi džinni toonikuga, poisid õlut, mina tellisin pärast väikest kõhklust punast veini. Paar lonksu ei peaks veel sigitustööle kurja tegema. Lõime tutvuse terviseks kokku.

Poisid õppisid Tehnikaülikoolis logistikat. Või õigupoolest, Gerd (nii oli suurnina nimi) tegelikult enam ei õppinud, ta oli koolist ära tulnud, töötas ühes logistikafirmas ja tahtis järgmisel aastal lavakasse proovida. Mõlemad poisid olid kevadel saanud 22. Ja Leksi nimi oli tegelikult Leomar.

„*Lex* on seadus,” ütles ta uhkelt.

„Neil üks korbis kohe ütles, et mida nimi,” ütles Gerd.

Leks oli „Vironia” korporant.

„Või nii,” ütlesime meie Katariinaga.

„Jah!” ütles Leks rõõmsalt. „Meil on suurem osa meestest kaitseväes käinud. Ja kes ei ole, sellele avaldatakse survet.”

„Aga mina olin tast parem laskja,” ütles Gerd.

„Sõjaväes või?” küsis Katariina.

„*Kaitseväes*,” ütles Leks. „Eestil ei ole sõjaväge, *meie* ei ründa kedagi. Meil on *kaitseväge*.”

„Jep,” ütles Gerd. „Me oleme õppind kaitsjad.”

„Aga sa ei olnud midagi nii eriti parem laskja,” ütles Leks.

„Ega sina korporant ei ole?” küsisin ma Gerdilt.

„Ei,” vastas ta. „Ei sattund kuidagi.”

Kergitasin Gerdi suunas klaasi, poiss kehitas õlgu.

Poisid hakkasid rääkima reisimisest. Ja sellest, kuhu võiks reisida. „Ma olen mõelnud, et India sobiks mulle, oma kastisüsteemiga,” ütles Leks siiralt. Ta naeratas armsasti nagu kassipoeg. „Mul on kohe kalduvus inimesi kastidesse jagada, mulle meeldib, kui asjad on selged.” Gerd rääkis, et oli Tatrates lumelauaga nii idiootlikult kukkunud, et randmeluu oli puru.

Vaatasin neid ja võrdlesin. Tegin oma provisoorseid järeldusi.

Leksi näojooned olid korrapärasemad ja nahk siledam, Gerdi ilmed olid keerukamad, nahk rasvasem ja krobeline. Korpikuulumine pole pärilik, küll aga pakkus mõtlemisainet väide, et poliitilistel eelistustel, kalduvusel konservatiivsusele või liberaalsusele võib olla teatav geneetiline alus. Olin lugenud lugusid „New Scientistist” ja liberaalide blogidest, kus vahendati rõõmuga neuroteadlaste väiteid, et konservatiivide ja liberaalide ajuaktiivsus on erinev. Liberaalidele iseloomulik avatus ja suhtlemisaltisus sõltub suuresti teatud neurotransmitterite tasemest, mis on omakorda suures osas geenide määratud.

Konfliktse teabega seotud ülesanded aktiveerivad ajus ala, mille nimi on eesmine vöökäär (ehk inglise keeles *anterior cingulate cortex*, ACC). Kuna liberaalid on enamasti konfliktsetele ideedele avatumad, eeldati, et selles piirkonnas on nende aju konservatiivide omast aktiivsem. Ja ennäe — just seda liberaalide ja konservatiivide peade külge kinnitatud elektroodid ilmutasidki, kirjutas ajakiri „Nature Neuroscience”. Liberaalidel olevat ilmnenud suurem ajuaktiivsus ka näiteks veategemise järel. Kanadas oli samalaadne katse tehtud usklite ja uskmatusena: usklite ACC oli passiivsem ja nende vead morjendasid neid endid vähem.

Konservatiivid eelistavat lihtsamat ja ühemõttelisemat luulet, muusikat ja pilte, väitis New Yorgi psühholoog John Jost. Liberaalid olid neuro-uuringute järgi igati atraktiivsed, uutele kogemustele aldis ja diskussiooni-võimelised. Aga nad olid ülemaailmselt ka konservatiividest õnnetumad, kuna püüdsid lakkamatult ilmaelu ebaõiglust analüüsida. Mulle meeldis selliseid uudiseid lugeda. Mehed, keda ma olin enne püüdnud tulutult kahva saada, olid kõik enam-vähem liberaalsete vaadetega.

Samas andis jutt poliitiliste sätumuste geneetilisusest asjale veidi paradoksaalse värvingu, kuna bioloogia ega käitumisgeneetika polnud just liberaalide vapirelvad. Omamoodi oli naljakas, et nõnda olid liberaalid, kellele laias laastus geneetiline ettemääratus südamelähedane polnud ja kes neuroteadlasi ja geneetikuid vahel ülekohtuselt *status quo* õigustamises süüdistasid, saanud oma kalduvustele geneetilise põhjenduse. Aga miks ka mitte.

Vahel mõtlesin, kas ma tahan ebateadlikult, et laps oleks minu jaoks

sama, mis usklikele religioon ja konservatiividele traditsioonid ja isamaa. Rahustaks mu ACC maha ja paneks mind mu oma möödapanekute pärast vähem heitlema.

Vaatasin uuesti poisse.

Kas Gerdi randmeluumurd võis tähendada, et poisil oli kalduvust luude hõrenemisele? Välja ta küll nii ei näinud.

Silmitsesin Leksi näonahka. Sa pagan küll. Viimase viie aasta jooksul olid mu partnerid olnud hilistes kolmekümnendates või üle neljakümne. Noorim oli olnud 30. Mis tunne võis olla katsuda 22-aastast siidipõske? Ma ei mäletanudki enam sellist asja.

Aga paistis, et Leksile oli Katariina meeldima hakanud, ja ma mõtlesin isegi kergendusega, et see aitab mul kindlamini otsustada. Loosi läheb vabameelsem ja elavam Gerd. Vaatasin Gerdile otsa ja püüdsin teha mõnusalt semulikku nägu. Ja tema ütles: „Aga meil on see — Mäido. Nägite teda või, meie lauas?”

„Milline?” küsisin mina.

„See lillelise särgiga,” ütles Leks.

„Ta on jumalast hea mees, aga tal pole tüdrukut. Ta ei oska neid hoida,” ütles Gerd. „Näiteks toob kohe esimesel kohtamisel lilli, noh. Ja siis ei oska midagi rääkida. See hirmutab ju ära.”

„Mulle küll meeldiks, kui mulle kohe lilli toodaks,” ütles Katariina. „Ikka nagu kord ja kohus, nagu vanasti.”

„Aa,” ütles Leks.

„Ma võiksin mõnele toredale häbelikule poisile ise lilli tuua,” ütlesin mina.

Leks vaatas kella ja ütles: „Mina pean niikuinii minema hakkama. Ma lubasin emale, et jõuan kella kaheks koju.”

„Kuidas siis nii vara? Kell kaks laupäeva õhtul on ju *detskoje vremja!*” ütlesin.

„Ei, ma tõesti lubasin,” ütles Leks. Ta tõusis püsti.

Gerd tõusis samuti. „Eks siis pea minema, kui autojuht ütleb. Mis te ise teete, jääte siia?” küsis ta. Mulle paistis, et seda ta lootis — salakaval tibuke.

„Ei,” vastasin ma ja tõusin. Vaatasin kella. Tund aega oli poiste peale raisatud. Viskasin tagi käsivarrele.

„Me lähme Kukusse,” ütles Katariina.

„Aa, Kukusse! Seal on ju see... noh, kunstnik, habemega!” ütles Gerd.

„Jah. Äkki võtame teie Mäido ka kaasa?” küsisin ma.

„Kuulge, muidugi. Jumalast õige. Kutt on ära hallitanud oma *office*’is,” ütles Gerd. „Ta oleks sillas, kui mingi naine ta üles korjaks.”

Leks rääkis Katariinale tee peal veel oma kogemustest *benji*-hüpetega. Sõbral olid läinud silmavalged verevalumist üleni punaseks, aga temal polnud midagi häda. „Tugevad koed, geneetiline värk,” ütles poiss. Nonoh.

Jõudsime tagasi Raekoja platsile ja ma läksin ilma pikemata havai

särgis laiahambulise noormehe juurde.

„Kuule, sina oled siis Mäido, jah?”

„Olen,” vastas Mäido ja piilus umbusklikult minu poole.

„See mees jah,” ütles Gerd. „Ta on kuradi hea mees, aga arg, raisk.”

„Mäits-mees,” ütles Leks, vangutas isalikult pead ja puhus välja suure pahvaka suitsu.

Panin käe Mäidole õlale. Kindlalt ja mu enda arvates rahustavalt.

„Kuule... Mäits, lähme teeme väikese jalutuskäigu, mis sa ütled? Ma räägin sulle midagi.”

Poiss vaatas vilksti naeratades minu poole, pööras siis pilgu ära ja raputas pead.

„Ma praegu ei taha jalutada, tõesti.”

„Ära pabla nüüd, kuule,” ütles Gerd. „Tüdruk kutsub sind jalutama, saad aru?”

Mäido kihistas häbelikult ja raputas pead.

„Ma tõesti ei taha jalutada.”

„Ma ei tee sulle midagi halba,” ütlesin mina. „Mu kavatsused on head, tõsiselt.” Katariina korterini oli paar tänavavahet.

„Ei, ma lihtsalt ei... no ma tõesti ei taha.”

„Sa oled ju vaba mees?”

„Mmh.”

„On jah. Kuule, Mäits. Mine nüüd kaasa tüdrukuga, saad aru, raisk! Ole kukununu!” Laudkond itsitas elevalt.

„Ega ma nüüd nii vaba ka ei ole,” pomises poiss.

„Mida jutt, mees!” hüüdis Gerd. „Oled ju!”

Võtsin Mäidol mõlema käega õlgade ümbert kinni, pikk poiss tõmbus kümme nagu kilpkonn, kes tahab pead kilbi alla tõmmata. Teised naersid laginal.

„Ma praegu ei tule,” pobises Mäido maha vaadates.

„Siuke mees, raisk,” ütles Gerd ja raputas pead.

„Einoh, nii sa ei saagi naist, Mäits, pane tähele,” ütles Leks.

Malviina pugistas pidurdamatult naerda, küllap arvas ta, et tahan ara poisi üle julma lolli nalja teha.

„Aga mis te ise teete, äkki tulete enne koduteed ikka väikesele Kuku-tretille?” küsisin viimase katsena Leksilt ja Gerdilt. Katariina signaliseeris mulle silmadega, et poistest ei saa asja. *Ei saa, ei saa.*

„Ei, mina pean veerand tunni pärast minema, ausalt,” ütles Leks.

„Ma tõesti lubasin emale, et olen kell kaks kodus. Me peame veel linnast välja sõitma. Kurat, tegelikult peabki minema hakkama, auto on seal, noh... Kaubamaja kõrval.”

Mina, kes ma polnud veiniklaasi järel rooli istumist kunagi patuks pidanud, küsisin variserlikult: „Kuidas te siis niimoodi sõidate? Omal õlled sees ja...”

„Ei, mina ei ole tegelt suurt midagi võtnud,” ütles Leks.

„Tüüp valas ju kogu aeg mulle,” irvitas Gerd ja Katariina noogutas.

„Kuulge, aga me näeme niikuinii, eks ole. Varsti tuleb folk ja... Sa mulle mingi meiliaadressi jätad?” küsis Leks Katariinalt.

Katariina kirjutas miskit kiiresti talle ulatatud paberile. Kiikasin, mis ta kirjutas. Minu teada polnud ta varem kasutanud aadressi *wingwoman@mail.ee*. Leks suudles hüvastijätuks Katariina kätt, Gerd kummardas sügavalt mitmes suunas. Tulime üle sooja Raekoja platsi koos Hispaania turistipaariga. Naine liibus mehe käsivarre vastu. Paistis, et mees jääb varsti kiilaks.

„Kukku?” küsis Katariina.

„Jah. Vist küll. Mis seal muud.”

„Laupäeviti on seal tavaliselt mingi DJ.”

„Ahaa. Jee.”

I believe in miracles

Where you from

You sexy thing

„Oota, sa kirjutasid mingi loo.”

„Kuidas?”

„Mingi loo! Kirjutasid!”

„Ah. Noh. Vist jah.”

„Ma lugesin millalgi.”

„Ahah.”

„Aga mulle näis, et see oli autobiograafiline.”

„Aa.” Muigas ja kehtitasin õlgu. „Nojah... oli muidugi. Suures osas.”

„Nii mulle tunduski.”

„Millest sa ikka kirjutad.” Võtsin lonksu rohelist teed.

„Kuidas?”

„Ma ütlesin, et millest sa siis ikka kirjutad. Nii on tekstil vähemalt mingi elu sees. Võib-olla.”

„Mida, *sorry*?”

„Elu! Võib-olla.”

„Minu meelest autobiograafiline tekst pole õige kirjandus.”

„Miks?”

„No see ei ole ilukirjandus.”

„Ei ole sinu kirjandus?”

„Ei ole *ilukirjandus*.”

„Oh. *Ilu*, jah. Nii et see, mis pole fiktsioon, pole ilukirjandus?”

„Mida? Ah? Ah soo. No ei ole.”

„Aga ega see teksti headust ei mõjuta.”

„Ma ei tea. No lihtsalt...”

„Mis?”

„See hakkab juba veits tüütama, kuidas keegi jälle iseenda esimese isikuga tegeleb.”

„Ahaa.”

„Mingi kamp paneb muudkui sihukest päevikut, et tõusin hommikul üles ja vaatasin külmkappi. Sitt oli olla. Käisin poes.”

„Mm.”

„Sel on puhtantropoloogiline väärtus. Etnograafiline.”

„Aga äkki see poeskäik oli allusioone täis? Esteetiline mõistatus?”

„Mida?”

„Ah, olgu.”

„Ma lihtsalt ei saa aru.”

Raputasin pead. „Täitsa võimatu on siin rääkida.”

Olle noogutas. Olle oli noor kunstikriitik, kes oli vahepeal hakanud ka kirjandusarvustusi kirjutama ja kultuuri laiemalt mõtestama. Ta oli paari sõbraga juba kella seitsme paiku Kukesse jooma tulnud ja oleks nüüd tahtnud elu ja kunsti ja kirjanduse piiridest rääkida, aga DJ laskis 70-ndate hitte nii valjusti, et igasugused kultuurivestlused muutusid selle kõrval mannetuks. Ma vaatasin Ollet. Mõtlesin, kui avantüürialdis ta võiks olla.

I am what I am

I don't want praise I don't want pity

I bang my own drum

Some think it's noise, I think it's pretty

Selle Gloria Gaynori loo ajal otsustasin, et kutsun Olle tantsima. Noor-meeks keeldus: ta olevat juba liiga palju õlut joonud, et adekvaatselt jalul püsida. Vaatasin ta sõpru, ka nemad paistsid kultuursest joomisest üsna küpsed. Andsin endale aru, et selles seltskonnas mulle tänaõist tibu polnud. Need olid seda sugugi mitte haruldast tüüpi mehed, kes tahavad pigem turvaliselt omavahel juua kui juhuseksiga riskida. Nende loomusättumused hoiavad muidugi maailmas ka palju halba ära, seda ei saa salata. Vaatasin Katariina poole, kes naeratas mu pilku tabades julgustavalt, kuulates ise samal ajal hajameelselt teab kust välja ilmunud lipsuga vennikese juttu. Jutust kostis mulle läbi üksnes sõna „energia”.

Püüdsin uuesti Olle pilgu kinni ja osutasin lõuaga tantsupõranda poole. Olle raputas uuesti pead ja naeratas hajusalt. Naeratasin vastu ja van gutasin justkui mängulises, aga tegelikult päris tõsises etteheites pead. Pöörasin pilgu taas Katariina ja lipsuvennikese poole. Katariina nägi, kuidas ma meest inspekteen, muigas melanhooolselt ja raputas vaevumärgatavalt pead. Ma nägin ise ka, et mees oli joogist pehme ja jahune nagu liiga kaua keedetud spagett.

Sortisin pilguga tantsijaid ja hakkasin vaikselt meelt heitma. Ma oleksin juba väga kellegagi magada tahtnud, aga tantsupõrandal justkui polnudki kobedaaid kandidaate. Või oli saatus mu silmad katnud pirtsakuse- ja ülekohtulooriga? Pannud mind ebaõiglaselt kartma, et kui ka mitte midagi hullemat, siis vähemalt väike klamüüdia või *mycoplasma genitalium* on seal põrandal soolas. Kas minna veel kuhugi mujale? Või — mis mul

mujaltki loota?

Ahastus hakkas hinge pugema ja virilus näkku tulema. Mõtlesin jälle oma olematute sperma-lõbumajade peale. Kujutlesin õnnelikke tulevikunaisi. Kuulasin, kuidas lipsuvennike püüdis nüüd Katariinale deklameerida: „Ütles Lembitu: hirmus on inime...” Ta läks pidevalt omadega sassi ja pooltühja õlleklaasi hoidis ta väga ohtliku nurga all.

Ja siis ilmus ingel. Tantsijate peade kohal trepil nägin ma ta äraolevat ja samal ajal otsivat pilku. Tal oli seljas heledatriibuline särk, mille ülemised nööbid olid lahti. Ja Kuku sai valgust täis.

G. oli mu sõber ülikoolipõlvest, kes oli juba mõne aasta eest Lõuna-Eestisse kolinud, abiellunud ja vahepeal kaks korda isaks saanud. Kummalisel kombel oli Katariina teda isegi meie vestluses maininud, kuigi minul polnud teda spermajahi küsimuses kordagi pähe tulnud: meie vahel polnud kunagi olnud midagi peale tundelise sümpaatia. Aga nüüd ilmus ta kaugest Lõuna-Eestist Kukesse nagu ingel ise. Katariina märkas inglit samuti, ta silmad läksid suureks ja ta osutas lõuaga ilmutuse suunas. See oli justkui religioosne toiming. Ei mingit kõhklust enam, ainult usk. Hüpe. Ma tõusin ja läksin. Rammisin end jõuliselt ja kindlalt tantsijatest läbi, hüppasin ühe hooga lühikesest trepist üles; ingel ajas käed laiali ja me kallistasime.

„Oh, G.!”

„Tšau!”

G. surus mind kõvasti enda vastu. Mina teda ka.

„Sa ei tea, kui hea meel mul on sind näha, G.!”

„Mul sind ka!”

„Ei, aga minul on kohe tõsiselt. Ma ei arvanudki, et ma sind siin näen!”

„Ma ei tea, mina äkki ikka oletasin, et sa Kukes hängid.” G. irvitas.

„Oh. Mul on praegu kõva põhjus hängimiseks.”

„Tähistad midagi?”

„Mitte päris. Mitte veel.”

„Väga salapärane.”

„Nojah. Aga mis sina siin teed? Nii ilusti riides kah veel!”

„Ma käisin ühe sõbra sünnipäeval. Ja üldse mingeid asju ajamas. Homme lähen tagasi.”

„Nii et mul tõesti vedas!”

„Mul ka!”

Kallistasime uuesti, G. oli armsasti kergelt vintis. Hoidsin tal ümbert kinni ja me vaatasime natuke aega tantsijaid. Silitasin G. käsivart ja tahtsin teda lausa pigistada, nii võimas oli mu omamistung. Saaklooma juba peaaegu sihikule saanud jahimehe võidukus.

„Mis sa juua tahad?” küsis G.

„Oota,” ütlesin mina.

„Noh?”

„Ärme praegu võta midagi. Mul on sulle üks isiklik jutt.”
 „Aga räägi! Isiklikud jutud on alati need kõige lahedamad.”
 „Kohe räägin. Siin on liiga vali muusika, lähme natuke eemale.”
 Järgmise lauluga tervitas DJ kedagi, aga ma ei saanud aru, keda.

*Well I don't know why I came here tonight
 I got the feeling that something ain't right
 I'm so scared in case I fall off my chair
 And I'm wondering how I'll get down the stairs*

Taandusime läbi siin-seal kõikuvate inimeste eesruumi, peegelseina ja peldikuuste vahelise nurga juurde.

„Kas siin?”

„Ei, see on veel isiklikum jutt. Siin on liiga palju inimesi. Lähme sinna tagumisse saali, paistab, et seal pole praegu kedagi.”

Istusime maha ja ma rääkisin. Otse ja lihtsalt. G-d ajas see algul naerma. Siis muutus ta tõsiseks, siis naeris jälle ja siis me kallistasime mõnda aega. G. oli segaduses. Ta ütles, et tal on oma paariaastaste laste suhtes emainstinkt ja ta ei kujuta ette, mis tunne oleks teada, et tal on kusagil veel üks salalaps.

„Lapse pärast ei pea sa muretsema. Ma luban.”

G. naeratas närviliselt. „See on huvitav,” ütles ta siis. „Ma olen seda ennegi tähele pannud, et naised suhtuvad meestesse ikka täiesti instrumentaalselt.”

„Hm. Kas siin on mingit soolist vahet? Kas mehed naistesse ei suhtu?”

„Ei!” ütles G. ägedalt. „Üldse mitte! Neil on ikka mingi kirk mängus. Kas või tahtmine teisele mehele ära teha. Mingi kirk seal on.”

„No ma ei tea. Minu meelest otsivad nad turvatunnet. Ja üldse, see asi on ikka individuaalne. Sa oled kirklik inimene ja ütled enda järgi.”
 Vaikisin hetke ja ütlesin siis: „Aga tegelikult mina... usu mind — kogu instrumentaalsuse juures — ma ikka armastan inimesi. Tõsiselt. Mehi ja naisi ja... Päriselt ka.”

G. naeris vaikselt.

„Kas sa ei usu mind?”

„Usun.”

„Väga hea.”

Istusime natuke aega vaikides.

Siis ütles G.: „Muidugi ma magaksin sinuga iga kell, aga...”

„Aga?”

G. raputas pead. Siis hakkas ta jälle endamisi naerma ja kehitas õlgu.
 „Aga ei olegi mingit aga!”

„Juhhuu!” Suudlesin teda põsele. „Nii et lähme?”

„Lähme.”

„Väga armas sinust! Ma toon oma jaki!”

Rammisin end õõtsuvast massist uuesti läbi, seekord kiiremini kui

varem, kuna kartsin, et mu ingel võib liiga pika ooteaja peale ära lennata või lihtsalt meeletu osutuda. Kui olin jahi haaranud, Katariinaga hüvasti jätnud ja end läbi tantsijate uuesti eeskotta pressinud, ootas ingel mind endiselt.

Kahe nädala pärast pidime minema ühe sõbra pulma. Pidin linnast Liisa ja Ennu peale võtma ning siis umbes saja kilomeetri kaugusele peole sõitma. Liisa oli Katariina noorem õde, Enn tema õrnahingeline poissõber. Ilm oli kohati soe, kohati hoovihmane.

Keerasin linna piiril asuva marketi parklasse: Liisa ja Enn tahtsid osta lilli ja tee peale joogiks vett. Mina läksin bensiini võtma ja pärast marketi peldikusse. Pärast lõunat olin justkui leidnud aluspükstelt mingi väikese valkjaspunaka pleki, aga see pidi ju olema jama. Tahtsin lihtsalt veenduda, et see on jama.

Aga ei olnud. Nüüd oli määrdundpunakas plekk juba suurem. Surusin tualettpaberi sügavamale sisse ja selle ots sai eksimatult punaseks. Vahtisin mõnda aega määrdundpunast plekki, mis oma näilises neutraalsuses justkui parastas. *Kuidas. Kuidas? Kuidas jälle?*

Pesin käsi nagu robot ja isegi kiskusin peegli ees kobedama näo ette. Nagu robot, kes on programmeeritud iseendale peeglis naeratama.

Taurusin autosse ja mõtlesin, kas ma peaksin mõtlema, et saatus — sitastimine — on olemas. Geneetiliselt programmeeritud. Või on olemas ainult lõputud tingitused, mille ahelates mina kogu aeg mingeid vigu teen? Eetilis-tehniline võrgustik, milles mina siplen valesti. Miks siis *jälle*? Tundsin end süüdi, ja see süü kasvas kõikehõlmavaks, paratamatuks, olemuslikuks, mina-olemine oligi süü. Ja seega siis saatus.

Kas ma tõesti ei vääri enam kunagi õnnestumist?

Hakkasin kotist telefoni võtma, et kellelegi helistada. Sõnumit saata. Ei teadnudki, kellele. Aga kotist vaatas mulle vastu roosa plastiktopsike, ennäe-ennäe. Topsi peale oli kirjutatud *Prenatal* ja selle hõbedase sõna kõrval ilutses roosal sildil ka pikkade tumedate juuste, leebe ilme ja suure kõhuga naine. Olin vitamiinipurgi ostnud mõni päev pärast spermajaht. Närisin muidu kah igasugu toidulisandeid, aga nüüd ostsin siis sihukese tädiga purgi. Sest mulle tundus tõesti, et nüüd on see juhtunud. Kõik oli läinud justkui veidi teistsuguseks. Justkui oli. Väidetavalt sisaldasid tabletid foolhapet ehk vitamiini B9, mis on vajalik DNA sünteesiks ja parandamiseks ning rakkude kiireks kasvamiseks; kaltsiumi, tsinki, magneesiumi; samuti DNA sünteesiks, ajutööks ja vereloomeks vajalikku B12-vitamiini, mitmete neurotransmitterite sünteesiks vajalikku vitamiini B6 ja muud jama. Minema, raisk! Pole vaja neid fantoomlapse pärast sisse süüa!

Vaat kui hakkab lõpuks veel hallutsineerima ja väikesi papukesi ostma, keeran kõige täiega ära. Mulle meenus lugu jahimehest, kes loodab hirve lasta. Ta „sisemine küsitaja” muudkui küsib, kas see on hirv ja kas see on hirv, ja saab muudkui ei-vastuse. Kui mees viimasel jahipäeval musta

lehma või oranžis kuues jahikaaslast näeb, läheb pika surve all olnud õnnetu aju lõpuks mingist pisikesest mürast segi ja genereerib jah-vastuse. Selline lugu oli Daniel Dennetti raamatus „Äraseletatud teadvus”. Mina võisin ka varsti sääraseks jahimeheks osutada. Puuhalu sisse mähkida. Et halusussutamist vältida, pidin ma praegu need tottrad tabletid minema viskama. Minema, minema kõik!

Hüppasin autost välja ja viskasin purgi täiest jõust vastu käruhoidla klaasseina. Tops läks lahti, roosakad tabletid lendasid laiali ja purk ise pörkas putkaseinast tagasi, vastu putka kõrvale pargitud Subaru Foresteri esiklaasi. Hingeldasin raevukalt. Subarus istunud juht tuli välja. See oli 40-ndates heledapäine prille kandev mees, vaevumärgatava kõhukesega ja puhas. Ta ei hakanud ropendama.

„Mis, te olete segi läinud või?” hüüdis ta ainult.

„Jah! Fakk! Raisk!” karjusin ma vastu.

„Siis tuleb mingisse vastavasse asutusse pöörduda,” ütles mees.

„Jah!” Vaatasin talle otsa. Mees ei tundunud päris ebaintelligentne. „Teate mis. Ma sain just teada, et mul jälle ei õnnestunud rasestuda,” ütlesin ma.

Mees vaikis paar sekundit. „Ega selle pärast ei pea veel autode esiklaase sisse viskama,” ütles ta siis kuhugi mujale vaadates.

„Ma ei visanudki seda sisse.” Astusin paar sammu lähemale. „Teie esiklaas on täiesti terve. Need on noore ema tabletid. Las linnud nokivad neid siin, kurat.”

„Hea küll,” ütles mees ja istus Foresteri rooli. Mõtlesin, et küsin talt: „Kas te umbes kahe nädala pärast keppi ei taha teha?“, aga tundsin siis, et pisarad valguvad silma. Vaatasin üles, et pisaraid tõrjuda, mees sõitis minema.

Istusin tagasi autosse.

Miks?

Liisa ja Enn tulid poest suure valge roosikimbuga.

„Mis on? Nutad või?” küsis Liisa.

„Ei midagi. Perses on.”

„Mis asi?”

„Kõik. Jälle ei õnnestunud. Rasedaks jääda.”

„Oi. Tegid testi või?”

„Ei. Pole vaja tehagi.”

„Hmm.”

Enn, kes oli ülitundlik poiss ja kirjutas sentimentaalseid laule, vaikis tagaistmel. Tal polnud kombeks teiste tundeväljendustele suurt reageerida.

Käivitasin mootori ja keerasin raadio valjemaks. Sealt tuli Händeli „Tulevärgimuusika” ja ma keerasin raadio veel valjemaks. Ennule käis see närvidele. Ümisesin kaasa. Oli niiskevõitu ilm, mu autol oli salongi-filter umbes ja klaasid kiskusid pidevalt uduseks. Sõitsin 140 kilomeetrit tunnis. Ma ei kartnud politseile vahele jääda: kui oleksin jäänud, oleks

mul politseinikele olnud küsimus olemas. Sama küsimus, mis jäi Subaru-mehele esitamata.

Tantsulava oli ehitatud õue, võõrastemaja taha aasale. Pruut heitis pead ühelt küljelt teisele ja õõtsutas end pikas kleidis, peigmees patseeris tähtsa näoga ringi. Kargasin koos teistega. Hüppasin kontsakingadel õhku ja tegin koos ühe sõbraga klouniliigutusi. Kohati puhus tuul lillasid õhtupilvi laiali, nii et nähtavale ilmus erkroosa taevas. Erkroosa nagu liha. Keerutasin ja kargasin. Miks mitte ka silda visata.

Oleksin tahtnud karjuda. Ükskõik kellel hõlmast kinni hakata, öelda talle: „Palun kuula, ma räägin sulle oma õnnetut lugu, palun kuula ja palun ütle midagi. *Kas ma tulen sellest august veel välja?*”

Ma ei öelnud kellelegi midagi ja kargasin koos teistega edasi. Ma kargasin, taevas erendas ja ma kargasin.